

Hileli Eylemlerin Nedenlerine İlişkin Paradigma Değişimleri: Üçgen, Elmas ve Diğerleri

*Paradigm Shifts in Causes of Fraudulent Actions: Triangle, Diamond and
The Others*

Pınar OKAN GÖKTEN

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
Ankara, Türkiye

orcid.org/0000-0003-2037-0087
pinar.okan@hotmail.com

Özet

Hileli eylemlere neden olan unsurların tanımlanması sıkça tartışılan konuların başında gelmektedir ve kapsayıcı bir entelektüel birikime sahiptir. Muhasebe literatüründe hileli eylemlerin nedenlerine ilişkin öncü paradigmanın hile üçgeni teorisi olduğunu söylemek mümkündür. Değişen iş dünyası ve yaşam tarzı nedeniyle, 1950 yılından günümüze, takip eden yıllarda çok sayıda farklı görüş ortaya atılmıştır. Bunlardan bir kısmı paradigma kaymasına neden olsa da, tam anlamıyla bir dönüşümden söz etmek mümkün değildir. Bu çalışmada, hile üçgeni teorisi ve takip eden modeller karşılaştırmalı olarak incelenmiş ve hileli eylemlerin nedenlerine ilişkin odağın çalışanlardan yöneticilere kaydığı ve araştırmacıların davranışsal özellikler üzerinde yoğunlaştığı tespit edilmiştir. Ayrıca, hile elması modelinin hileli eylemlerin nedenlerine ilişkin paradigma kayması yaratan yaklaşım olduğu değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Hileli Eylem, Denetim, İç Kontrol

Abstract

Identifying the factors cause fraudulent actions is an intensely debated issue and it has an extensive intellectual pedigree. It is fair to say that fraud triangle theory is the primary paradigm on causes of fraudulent actions in the accounting literature. Due to the changing business world and lifestyle, in the following years, from 1950 to the present, many different views emerged. Although some of these have caused paradigm shifts, we cannot talk about conversion. In this study fraud triangle theory and following models are comparatively examined and it is concluded that the focus on the causes of fraudulent actions has shifted from employees to executives and researchers are more concentrated on behavioural characteristics. In addition, fraud diamond model is considered to be the approach that created the paradigm shift for the causes of fraudulent actions.

Keywords: Fraudulent Action, Audit, Internal Control